

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΚΚΑΛΜΑΝΗ ΣΕ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΙΜΗΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΔΩΔΕΚΑΘΗΣΕΟΥ
«ΚΛΕΣΒΟΥΛΟΣ Ο ΛΙΝΔΙΟΣ»
(Παλαιά Βουλή - Κιρκική, 9.11.88)

Τίσιμε σήμερα, ένα σπουδαίο τέκνο της Δωδεκανήσου, ένα εκλεκτό τέκνο της Ελλάδας τον πατριώτη και μεγάλο αγωνιστή της Δημοκρατίας Γιάννη Ζιγή.

Είναι εξαιρετικά δύσκολο και απαιτεί πολύ χρόνο για να αναφερθεί κανείς συνολικά στην παράπλευρη προσωπικότητα και τη συνολική διαδρομή του ως δημοσίου ανθρώπου, ως επιστήμονα, ως αγωνιστή. Θα αναφερθώ σε εκείνα από τα βιογραφικά του στοιχεία τα οποία θεωρώ πολύ χαρακτηριστικά, γιατί υποδηλώνουν τα πολυδιάστατα και το βαθύ περιεχόμενο της πολιτικής, ανθρωπιστικής, επιστημονικής και πατριωτικής συμβολής του στην αντιμετώπιση των σύγχρονων προβλημάτων του λαού και της χώρας.

Ο Ιωάννης Ζιγής «εξ απαλῶν ἀνδῶν» ανέδειξε την ελληνικότητα της ψυχής και το βαθύ πατριωτικό του. Μαθητής ήδη, εκδηλώνει τα πατριωτικά του αισθήματα και συμμετέχει, με το αντίστοιχο πάντοτε κόστος, στις εκδηλώσεις κατά της Ιταλικής κατοχής. Με την κήρυξη του πολέμου σπουδάζει ως εθελοντής στο Αλβανικό μέτωπο και μετά την κατάρρευση του συνεχίζει την πολιτική του δράση στη Μέση Ανατολή, για την οποία πέθανε με δυο μετάλλια ανδρείας.

Υπήρξε βαθύς γνώστης των πολιτικών και οικονομικών επιστημών, τις οποίες κατόρθωσε στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το 1939 ανακηρύχθηκε διδάκτορας της Οικονομίας της Οικονομικής Επιστήμης από την London School of Economics.

Μεταπολεμικώς, αξιοποίησε τις οικονομικές του γνώσεις με την κατάρτιση του πρώτου μακροπρόθεσμου προγράμματος για τον ηλεκτρισμό και την εκβιομηχάνιση της Ελλάδας, που ήταν η αφετηρία της ίδρυσης της Δ.Ε.Η. ενώ με το έργο του «Ο ΟΡΥΚΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ», ανέτρεψε τη θεωρία ότι η Ελλάδα δε διαθέτει αρκετούς πόρους για ανάπτυξη.

Αν επρόκειτο να δώσουμε συμβολικά το προσωπικό στίγμα του Γιάννη Ζιγῆ στο μεταπολεμικό πολιτικό μας φάσμα, είναι αυτό το αγωνιστή κεντροαριστερού σοσιαλδημοκράτη και του μαχητικού πατριώτη.

Το 1950 εξελέγη μεταξύ των πρώτων βουλευτών Δωδεκανήσου και στον παρθενικό του λόγο υπογράμμισε την ανάγκη συμφιλίωσης όλων των Ελλήνων και την αμνηστία του παρελθόντος. Από τότε εκλεγόταν Βουλευτής μέχρι το 1986, εκτός από τις εκλογές του 1956, του 1974 και του 1981. Αλλά και όσες φορές δεν προεβλήθη σε μέγιστο ανάλογο με την προσφορά και τις δυνατότητες που είχε για να συμβάλει στην αντιμετώπιση των κρίσιμων προβλημάτων του Ελληνισμού, ταυτοαφάταν, κατ'έχρη, στο ασυμβίβαστο και την αγνότητα του χαρακτήρα του, που σχεδόν πάντα, ανεξάρτητα από τις αντίθετες επιλογές που η άχαρη συγκυρία και ο εκάστοτε συσχετισμός των δυνάμεων επέβαλε, τον δικαίωναν με την εκ των υστέρων εξέλιξη των γεγονότων.

Το 1954 υπηρέτηε επικεφαλής της μεγάλης «Επιτροπής Διαφώτισης» που στάλθηκε από την Κυβέρνηση Παπάγου στις Η.Π.Α. για την ενημέρωση της Αμερικανικής Κυβέρνησης σχετικά με την πρώτη ελληνική προσφυγή στον Ο.Η.Ε. για το Κυπριακό.

Η απασχόληση με το Κυπριακό έγινε ένα από τα πάθη της ζωής του. Πρότεινε επιλογές που βγήκαν μέσα από την βαθιά γνώση του προβλήματος ως προς τις εσωτερικές και διεθνείς συνστάσεις του και οι οποίες, αν εγίνοντο αποδεκτές θα απέτρεπαν πιθανότατα πολλές από τις δυσμενείς εξελίξεις που ακολούθησαν καθώς και τα σημερινά αδιέξοδα. Μία χαρακτηριστική ιστορική λεπτομέρεια είναι ότι, στα πλαίσια της επίσκεψης της Επιτροπής Διαφώτισης στις ΗΠΑ το 1954 συναντήθηκε και με τον τότε Πρόεδρο Χάρυ Τρούμαν, ο οποίος κατά την λήξη της συνάντησής τους, σε ερώτησή του απάντησε:

«Πείτε στους Έλληνες ότι και στην περίπτωση αυτή, όπως πάντοτε, είμαι με το μέρος τους». Εξαιτίας όμως του λάθους

της Ελληνικής Κυβέρνησης να ζητήσει, κατά τη σύζηση της προσφυγής στον ΟΗΕ όχι την «αυτοδιάθεση» σύμφωνα με την καταστατική αρχή του Οργανισμού, αλλά την «μεταωμάτωση» κάτι που ανταποκρινόταν βέβαια στον στρατηγικό πλην ανέφικτο όπως απεικονιζόταν στόχο της άσκησης Ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα οι εχθροί της Κύπρου και του Ελληνισμού κατόρθωσαν να απορροφή η προσφυγή.

Τον Αύγουστο του 1955 ο Ζήγος πήρε μέρος στο Ελασκι της Φιλανδίας στη Συνδιάσκεψη της Διεθνούς Ένωσης των Καινοβουλίων για την «Συνύπαρξη», όπου συναντήθηκε με τον Κλέμιντ Ντήλβις, τον τότε Πρόεδρο του Κομματος των Φιλελευθέρων της Μεγάλης Βρετανίας. Ο Ντήλβις τον ενημέρωσε για τα σχέδια του Νίενε, να επιβάλει την Τουρκία ως μέλος της Συνδιάσκεψης για το Κυπριακό, που θα συνεχίζονταν την περίοδο εκείνη στο Λονδίνο. Του έδωσε μάλιστα την πληροφορία ότι η Τουρκία, σε συνεννόηση με τον Νίενε, για το σκοπό αυτό, σχεδίαζε να προβεί σε βανδαλισμούς σε βάρος των Ελλήνων της Κωνσταντινής και της Σμύρνης, όπως και έγινε. Όπως του είπε, για να αποφευχθεί η υλοποίηση αυτού του άβιου σχεδίου, ο Ντήλβις πρόσφερε τις «εκάλες του υπηρέταξ» στην ελληνική Κυβέρνηση.

Στην τριμελή ελληνική αντιπροσωπεία συμμετείχαν ως εκπρόσωποι της Κυβέρνησης οι Δ. Μπαρτζάκος και Γ. Παπαθανάσης και της Αντιπαιδείας ο Ζήγος. Οι δύο πρώτοι, όμως, φαίνεται ότι αρνήθηκαν, όπως τους πρότεινε ο Ζήγος να ενημερωθεί ο Στεφ. Στεφανόπουλος, τότε Υπουργός των Εσωτερικών, που βρισκόταν ήδη στο Λονδίνο.

Ο Γιάννης Ζήγος είχε εγκάρως συλλάβει το επικείμενο, ως συνέπεια της επερχόμενης βιομηχανικής και τεχνολογικής ανάπτυξης, οικονομικό πρόβλημα που έχει προσλάβει στις μέρες μας τεράστιες διαστάσεις.

Είται, κατά την πρώτη του θητεία ως Υπουργός Βιομηχανίας (1951-1952), εισαγείται στη Βουλή τον πρώτο στην Ελλάδα περιβαλλοντολογικό νόμο.

Στον Ιωάννη Ζήγος αφιερώνεται η Έκδοση της «Ελληνικής Τράπεζας Βιομηχανικής Αναπτύξεως» (Ε.Τ.Β.Α.), ενός βασικού εργαλείου για την οικονομική ανάπτυξη και πρόοδο της χώρας.

Υπήρξε ο αρχιτεκτόνας του «ελληνικού οικονομικού θαύματος» της δωδεκαετηστείας. Με το Ν. 2100/52 συνέστησε τον «Όργανισμό Διαχείρισης της Ακινήτου Περιουσίας του Δημοσίου στη Δωδεκαετηστεία». Στον Οργανισμό αυτό μεταβιβάστηκε η κυριότητα όλης της ακινήτης περιουσίας, η οποία με την Συνθήκη της ειρήνης περιήλθε στην Ελλάδα με στόχο την ανάπτυξη πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη των νησιών.

Υπήρξε, ακόμη, υπέρμαχος της ένταξης στην Ε.Ο.Κ. από το 1957, όταν ο Αναπληρωτής Καγκελάριος της Γερμανίας Ερχάρντ Κάλλερ κάλεσε την Ελλάδα να γίνει ιδρυτικό μέλος υπό ειδικά προνομιακούς όρους, άποψη που δεν ακολούθησε η τότε Ελληνική Κυβέρνηση, που προτίμησε την ένταξη στην Ε.Σ.Ε.

Μετά την εγκαθίδρυση της Δικτατορίας υπήρξε ένας από τους πρωταγωνιστές της αντιστάσεως.

Συνελήφθη για πρώτη φορά την 1η Ιουνίου του 1967. Στα τέλη του Σεπτεμβρίου εκτοπίστηκε στη Φολεγανόρο και αργότερα στην Σύρο. Απελευθερώθηκε στις 23 Δεκεμβρίου του 1967 με την συνθησία, ύστερα από το αποτυχημένο βασιλικό κίνημα της 13-12-1967.

Την 1η Απριλίου του 1970 καταδικάστηκε από το Έκτακτο Στρατοδικείο Αθηνών σε 4,5 χρόνια φυλάκιση και κατάσχεση του σπιτιού του στην Πολίτεια, γιατί στις 24 Μαρτίου του 1970 η εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ» δημοσίευσε συνέντευξη του, στην οποία συνιστούσε, εξ ονόματος της επιδυνάστεως του Κυπριακού (απέπειρα κατά του Μακαρίου, Δολοφονία Γεωργιάδη, κ.λπ.) το σχηματισμό Κυβερνήσεως «Εθνικής Ενότητας» και επιστροφή στη δημοκρατική Τάξη. Τούτο χαρακτηρίστηκε από το Στρατοδικείο σαν «διασπορά ψευδών κήρυξεων» και «ασκήση αντεθνικής προπαγάνδας».

Κρατήθηκε στη φυλάκη του Κορυθαλλού έως τις 22 Ιανουαρίου 1973, όταν με απόφαση του Πλημμελοδίκειου Παισαό διακόπηκε η έκθεση της ποινής του, για να προληφθεί «ανήκεστον βλάβη της υγείας του, γιατί είχε υποστεί δύο βραχυκύκλους στο δεξί του μάτι.

Δεν είχε δεχτεί, όμως, να υποβάλει αίτηση ανασύρρησης της καταδικαστικής απόφασης του Στρατοδικείου παρόλο που το δικτατορικό καθεστώς εξέδωσε για το σκοπό αυτό τρεις νόμους, που παρέχον στους καταδικασθέντες σχετικό δικαίωμα. Δεν ήθελε, έτσι και τυπικά, να αναγνωρίσει τη νομιμότητά του.

Δικτατορικού καθεστώτος, Αρνήθηκε να υποβάλει αίτηση για «ανήκεστον βλάβη», αν και η υγεία του είχε κλονιστεί επικίνδυνα, και γι' αυτό το λόγο το καθεστώς φοβούμενο τις εντυπώσεις που προκαλούνταν, ιδιαιτέρως στο εξωτερικό, υποχρεώθηκε με δική του πρωτοβουλία να θέσει σε κίνηση τη σχετική διαδικασία.

Το Μάρτιο του 1974 δραπέτευσε στο Λονδίνο. Ύστερα από λίγες μέρες, μετά από πρόσκληση της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων του Κογκρέσου των Η.Π.Α., μετέβη στην Ουάσινγκτον, όπου περιέγραψε με το μεκάντερο χρώμα όχι μόνον τη δικτατορία των συνταγματαρχών αλλά και την πολιτική των Η.Π.Α. στην Ελλάδα.

Φυσικά, η δράστηριότητά του στην Αμερική επέτεινε τη μήνη του καθεστώτος των Αθηνών, που τον παρέπεμπε και πάλι στο Στρατοδικείο. Όταν ο κόμπος της λούτζας έγραψε

«Ούτε το στά του Ζήδη δεν θα επιτραπεί να παύσει στην Ελλάδα» εκρίνεσ απάντησε ότι «θα επιτραπεί, ελευθερωτής, πολύ ταχύτερα απ' ότι περιμένετε».

Το συνυβριστο του χαρακτήρα του τον οδήγησε σε διαφωνία με τον τρόπο που εξελίχθηκε η «μεταπολίτευση» της 24ης Ιουλίου 1974, όταν ο Κ. Καραμανλής και η Κυβέρνησή του ορκίστηκαν ενώπιον του Στρατηγού Γκιζίκη. Πίστευε, ότι έτσι νομιμοποιούνταν το παρόνομο καθεστώς, ενώ αντιθέτως θα έπρεπε να αναλάβει ο Καραμανλής την εξουσία ως ανώτατος άρχοντας και να κερμάτισε έτσι και τυπικά τη δικτατορία. Στο σημείο αυτό, όπως γνωρίζουμε, είχε παράλληλο προβληματισμό με τη στάση που είχε αρχικά και ο Ανδρέας Παπανδρέου, ως προς τη φύση και το χαρακτήρα της μεταπολίτευσης.

Η στάση του αυτή είχε, όπως ήταν μοραία, σημαντικές συνέπειες για τις πολιτικές εξελίξεις που ακολούθησαν, αλλά και για το δικό του πολιτικό ρόλο στο την περίοδο της μεταπολίτευσης, που δεν ήταν αντίστοιχος με την προσφορά του στον αντιδικτατορικό αγώνα. Η απιστοβάθεια του αυτή με τον Κ. Καραμανλή, αλλά και όσων αφορά την πολιτική, που αυτή είχαν ακολουθήσει στο παρελθόν, ιδιαίτερα για το Κυπριακό, είχε ως αποτέλεσμα την έντονη αντιπαλότητα που συχνά έπαιρνε προσωπικό χαρακτήρα, είτε μέσα στη Βουλή, είτε έξω του τύπου.

Εδώ, αξίζει ίσως να σημειωθεί η κριτική και υπεύθυνη αλλά και υπερήφηση στάση του πρώην Ζήδη απέναντι στους ισχυρούς παράγοντες των Μ.Μ.Ε. Πίστευε βαθύτατα στην ελευθεροτυπία αλλά ή μάλλον γι' αυτό απεχθάνονταν τη χρησιμοποίηση αυτού του πολύμορφου για τη Δημοκρατία στοιχείου και κοινωνικού δικαιώματος για την εξυπηρέτηση ιδιοτελών επιχειρηματικών ή πολιτικών συμφερόντων. Δεν αποδέχτηκε ποτέ τον κυρίαρχο ρόλο των ιδιοκτητών των Μ.Μ.Ε. στην πολιτική και αυτό έμελλε να πληρωθεί πολύ ακριβά από τον πρώην Ζήδη, όχι μόνο με την πολιτική του φήμιση, αλλά και με την αλλαγή η ηγέστηση της σκέψης του, ως υπεύθυνου πολιτικού, γεγονός που δεν αποδόλμασε ούτε η δικτατορία.

Τον Νοέμβριο του 1977 εξελέγη Πρόεδρος της Τριμελούς Δ.Ε. της ΕΔΗΚ και στη συνέχεια με μεγάλη πλειοψηφία αναδείχθηκε Αρχηγός του Κόμματος Φιλοεθρία που ήταν να κρατήσει την Ε.ΔΗ.Κ. πρότυπο δημοκρατικό οργανωμένου κόμματος, που θα πραγματοποιήσει τον ριζικό κρίνιμικό μετασχηματισμό, όπως τον θέλει η ιδεολογία του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού τον οποίο όρισε σύσσωμα με την άκη του διατύπωση σαν την «σύγχρονη έκφραση της ιδεολογίας του Ε. Βενιζέλου, του Ν. Πλαστήρα και του Γ. Παπανδρέου» για να εξασφαλίσει στο λαό μας ένα μέλλον ανώτερο της ιστορίας του.

Σε όλα τα μεγάλα θέματα που απασχόλησαν την ελληνική κοινωνία και την ελληνική πολιτική, διατύπωσε θέσεις που διακρίνονται για την οξυδερκεια και την πολιτική τους προνοητικότητα. Αυτές οι θέσεις για τους λόγους που προανέφερα, σπάνια έφθασαν ή έφθασαν αναλόγως και ανώτερες στο λαό στον οποίο απευθύνονταν και του οποίου την αντικειμενική και με ίδιους όρους ενημέρωση υποτίθεται ότι, και κατά συνισματική εμπιστοσύνη, υπηρέτησε το Μ.Μ.Ε.

Είναι χαρακτηριστική η παρέμβαση του κατά τη συνεδρίαση της Βουλής της 19-6-1987, κατά την οποία συνεζητήτο πρόταση της Ν.Δ. για τη σύσταση Εξεταστικής των Προβλήτων Επιτροπής. Χαρακτήρισε την σκευδαλολογία σαν το θητικό σπορ των Ελλήνων, εκτός είτε προς τους θεολογούς, στην Ελλάδα η σκευδαλολογία αποτελεί κανόνα της πολιτικής μας ζωής. Και αυτό είναι ένα από τα βαθύτερα σημεία του πολιτικού μας βίου. Σκευδαλολογία από το πρώι μέχρι το βρόδυ, από τον τύπο, από το κόμμα, Η συζήτηση μέσα στη Βουλή είναι κατα ένα μεγάλο ποσοστό σκευδαλολογία. Αλλά υπάρχει σκευδαλολογία, ακόμα, και στις ιδιωτικές συζητήσεις των πολιτών. Το αποτέλεσμα είναι αυτό, το οποίο είπα κάποιος στον Ελευθέρι Βενιζέλο: «η ελληνική κοινωνία έχει το θλιβερό προνόμιο να μπορεί στον ταχύτερο χρόνο από κάθε άλλη να εξυπλώνει όχι μόνο πρόσωπα, αλλά και ιδέες και θεσμούς». Αυτό πραγματικά το επισημαίνουμε. Αλλά αυτό, ερωτάται, είναι προς όφελος της χώρας και του λαού; συνεχίζοντας δε παρά την κριτική τοποθέτηση που έχω και για το ΠΑΣΟΚ αναφέρει: «Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ προσπαθεί να κάνει έναν κοινωνικό μετασχηματισμό. Καλώς ή κακώς, αυτή ήταν η εντολή, που πήρε από το λαό. Να οδηγήσει την ελληνική κοινωνία σε ένα σοσιαλιστικό τύπο. Οι εκπρόσωποι του κόμματος, ο οποίος καταψηφίσθηκε από τον ελληνικό λαό, βεβαίως, το βλέπουν αυτό με πολλή δυστορία. Και όταν δεν μπορούν να προβάλλουν επιχειρήματα, το ευκολότερο είναι να πάνε στην σκευδαλολογία, στη σηματολογία, στη διαβολή».

Ήταν ακόμη πολύ κausτικός ως προς τα ελαττώματα των Ελλήνων αλλά και των κομμάτων, που δυσκολεύονται να κάνουν δημοκρατική συζήτηση. Να πως περιγράφει ο ίδιος σε μια ομιλία του για τους στόχους της παιδείας την αδυναμία των Ελλήνων και των ελληνικών κομμάτων να κάνουν δημοκρατική συζήτηση. Αναφερόμενος στα έργα της

